

Genoptryk

Kalak

Kapitel 1

Kim Leine

Leine, Kim (2007). 'Kapitel 1' i *Kalak*. Gyldendal.

Nuuk, november 2004.

Regnen skyder ned i glimtende diagonaler fra mørket overmig. De træløse sletter mellem blokkene er for længst blevet sliktet rene for sne og er tilpansret af et lag uforgængelig is. Vinden er i sydvest, et insisterende tryk fra turbulenserne over Daviesstrædet.

Jeg går med åben jakke og barhovedet. Vandet strømmer ned ad mine kinder, samler sig i øjenbrynene og på næsetippen og finder vej ind under skjorten. Cowboybukserne klistrer til lårene, og jeg mærker en våd kulde snige sig ind mellem tæerne. Mine fingerne smerter, men jeg stopper dem ikke i lommen. Jeg straffer mig selv med smerte. Men benådningen venter forude.

Klokken nærmer sig midnat. Jeg er på vej til arbejde, det vil sige den person med hvem jeg deler navn, øjne, hud og flossede vener, er på vej til arbejde, han er på vej til sindets hvidhed og velsignelsen som han lyser over os begge hver nat mellem tolv og seks.

Mindre end en time.

Sygehuset ligger ved havet, strålende oplyst. For sidste gang skal jeg slutte mig til den hvidklædte besætning, indordne mig under deres normalitet og veltilrettelagte rutiner. Men at det er sidste gang ved jeg ikke endnu. Dette er stadig blot endnu en nat midt i en sort evighed af forgangne og kommende nætter.

En bil parkerer. En kvinde stiger ud. Sammen går vi op ad trappen. Jeg låser os ind. Hav en god vagt. I lige måde. På rappe fødder forsvinder hun ned ad gangen, som om de ringende klokker allerede synger for hendes ører.

Jeg går til mændenes garderobe og skifter til hvidt. Uniformen er nyvasket, glat, stiv. Jeg sætter et plaster på hver brystvorte, for at de ikke skal blive hudløse mod det syntetiske materiale når jeg sveder. Og svede gør jeg. Navneskilt, saks, pulstæller, kuglepenne. Det regnvåde hår ser ud som om det er mættet med Brylcreem. Jeg reder det bagud, noget der gør mit ansigt ubehagelig tydeligt. Sult og desperation. Heldigvis er det kun mig der ser mit ansigt. Jeg tager et andet på til brug for mine kolleger.

Femogfyrre minutter. Så skal stilheden glide ind i mine vener, suges mod hjertet og pumpende fordeles i min smertende krop. Det er selvfølgelig ikke virkelig fysisk smerte, jeg er hverken syg eller mere døende end alle andre. Men smerte er alligevel hvad jeg kalder det. Mellemgulvet sitrer. Håndfladerne er våde, jeg har en indre styrtregn der trænger ud gennem mine porer.

Måske, tænker jeg, er det den unge fyr der så ud som om han havde næseblod, fordi han havde skudt sig i næsen. Det ville ikke stoppe. Selv efter to dage. Vi blev nødt til at begrave ham med en sort affaldssæk over hovedet, lukket med gaffatape. Måske er det drengen der dinglede fra en krog i dagligstuen, mens forældrene lå ovenpå og sov. Eller hans lillebror der fandt ham, da han skulle ned og tisse. Eller den unge kvinde der kæmpede med døden i femten nætter, mens børnene betragtede hende med trætte øjne. Eller er det Monika, tænker jeg, elskede Monika, som jeg gravede ud af askedyngerne i det udbrændte hus. Varmen havde fået hendes kranie til at åbne sig som en blomst. Har de overladt deres smerte til mig?

Måske er det min fars kærlighed, måske Guds vrede, eller noget helt fjerde. Måske er jeg bare sådan, tænker jeg. Engang vil jeg finde ud af det. Engang vil jeg gå ind i skovene og følge fodsporet af årsag-virkning-årsag, indtil jeg finder overdæmonen i hans evigt blussende hus mellem træerne. Men ikke i nat. I nat vil jeg glemme mig selv og min smerte. Jeg vil glemme min glemsel.

Gangene er ekstremt lange i aften. Der er nogen der har indsat ekstra trin i trappen til første sal, spulet gulvet med tjære, præpareret luften med en dejagtig substans. Et skælvende skelet ved navn Kim går ad endeløse korridorer, drejer, drejer, går, går, klædt i gevandter af hentærede muskler, karamelliseret bindevæv og harsknet fedt.

Godt en halv time. Jeg mærker en skælven fluktuere op og ned ad rygraden.

Afdelingen henligger i halvmørke. De fleste er gået til ro. Fra en radio lyder en kvindestemme. Farvandsudsigten. Men gangen er mennesketom. Jeg går ind på

vagtstuen, hvor et par computerskærme lyser blå, stiller tasken på gulvet, og ved allerede at forvandlingen er sket.

Tredje nattevagt? spørger aftenvagten, Elisabeth, og skænker et krus kaffe til mig. Jeg rører det ikke. Fjerde. At du orker. Hun smiler. Det går jo meget godt, siger jeg.

Hun gennemgår patienterne en for en, med omhu, selv om jeg kender dem alle fra sidste nat. Der er ingen nyindlagte, ingen varslede akutte indlæggelser. Hun opremser navn, alder, diagnose, dagens undersøgelser og deres resultater eller forventede resultater, symptomer, ansigtsskulør, hudens elasticitet eller mangel på samme, bevidsthedsniveau og psykisk tilstand, mængden og arten af indtagne fødevarer, udtømnings lugt, konsistens, udseende.

De kommer fra hele landet, fra »ule til Scoresbysund, kysten rundt. Der er børn med knoglebrud, en blindtarmsbetændelse, en tuberkuløs mand i isolation, en kræftsyg kvinde med metastaser i hjernen.

Over døren hænger et ur. Jeg følger urviserne med øjnene. Foran mig på bordet står kaffen og afgiver gradvis sin varme til luften. Jeg har lyst til at tage en slurk, men jeg ved at det er umuligt. Afstanden til munden er alt for lang, der ville komme kaffe over det hele. Jeg forholder mig i ro.

Arnaq har været lidt konfus, siger Elisabeth. Hun spurgte efter dig, men jeg tror hun er faldet i søvn. Du får sikkert en rolig nat.

Mavemuskler der vrider sig. Svedporer der snapper i den tomme luft.

Det er godt, siger jeg.

Du har fri på fredag? siger hun. Vi kunne gå i biffen eller sådan noget. Fredag, siger jeg. Jeg er ked af det. Jeg skal noget. Måske en anden gang? siger hun. Det var så hyggeligt sidste gang.

Tit har jeg dem mistænkt for at vide det hele, at det netop er den viden der tiltrækker dem, pirrer dem. Hvad er der med disse kvinder? tænker jeg. De skyr havet, men søger ilden. Alligevel kan jeg ikke lade være med at elske dem. For deres skrøbelighed. For deres styrke. Fordi jeg ikke forstår dem. Og fordi jeg ikke kan se dem i øjnene uden at smile.

Hun kaster nøgleknippet til mig. Det kommer flyvende med kæden som en dragehale efter sig. Min hånd skyder frem og griber knippet i luften. Jeg lægger det i lommen, fæster sikkerhedsnålen til brystlommen.

Godnat og sov godt.

Vitsen er lige så gammel som sygeplejefaget.

Kom godt hjem, svarer jeg.

Der er to nattevagter foruden mig, en høj dansk sygeplejerske og en grønlandsk medhjælper. Som sædvanligt tager jeg mig af det ene afsnit alene og lader dem være sammen om det andet. Sådan er jeg. Den perfekte kollega. Spørg hvem som helst.

På centralbordet ude i glasburet slår jeg over på natbelysning. Jeg venter til de to andre har begivet sig ud på deres runde, så låser jeg mig ind i medicinrummet og beder en stille bøn om at det jeg bestilte sidste nat er kommet fra apoteket. I giftskabet finder jeg til min lettelse to æsker, hver med ti ampuller, med forsegling der ikke er brudt. Et hurtigt blik over skulderen. Jeg stikker den ene æske i baglommen.

Petidin er navnet på det stof der lyser fred over mine nervesynapser hver nat mellem tolv og seks. Der findes mange derivater af opiumvalmuens frø, men kun petidin kan få denne bølge af stilhed til at rejse sig i mit blod. Når jeg skyder det i venen, mærker jeg først en kølighed brede sig op ad armen. I nogle sekunder opstår der et tomrum i brystet, så fosser det ind, flyder over diger og bolværk og fylder mig til randen, og jeg trækker vejret dybt ind og slipper det langsomt ud igen og lader alt snavset og affaldet følge med til havs. Jeg er fuld, fra top til tå, af to milliliter glasklar, lugtfri væske. Og verden trækker sig sammen, bliver mindre og mindre, indtil den kan balancere på et knappenålshoved, så udvider den sig igen, ny og renslikket og sølvskinnende.

Men jeg venter. Jeg strækker tidspunktet. Forløsningen ligger i min baglomme, jeg kan gribe den når jeg vil. Det har ikke længere nogen hast. Jeg er holdt op med at skælve. Jeg er sindig som et nysmurt stueur. Dette er min bedste stund.

På gangen mellem stuerne er der mørkt. Jeg orienterer mig ved hjælp af en penelygte, åbner dørene på klem, lyser på drop og urinposer og sovende ansigter. Der er noget fredfyldt ved syge mennesker der endelig sover. Jeg er en skygge i mørket. Mod højre balde mærker jeg æsken med petidin.

Den unge fyr på stue 22 ringer. Et glas vand, beder han.

Jeg henter det.

Han stiller nogle spørgsmål om sin tilstand, om forestående undersøgelser. Jeg forklarer. Ingen grund til at være bange. Om en uge er du så god som ny. Vi ønsker hinanden godnat.

Inde hos Arnaq stiller jeg mig ved sengehesten. Hendes brystkasse hæver og sænker sig uden modstand. Så opdager jeg at hun ligger og ser på mig.

Jeg drømte netop om dig, siger hun på sit eget sprog. Du sad oppe i et træ. Er det ikke mærkeligt. Jeg som aldrig har set et træ.

Hvad lavede jeg oppe i træet? spørger jeg.

Du røg en cigar.

Jeg kendte engang en pige der hed Arnaq, siger jeg.

Elskede I hinanden?

Jeg kendte hende kun i to timer, siger jeg. Det er femten år siden.

Alligevel husker du hende. Det må have været kærlighed, trods alt.

Har du smerter? spørger jeg og tager hendes hånd. Den føles som et knippe tørre kviste.

Nej, smerten er væk, jeg skal snart dø.

Ja, siger jeg. Det er noget vi er blevet enige om for et stykke tid siden. Arnaq er fuld af kræft, og hun ved det.

Hånden vil ikke give slip. Hun ligger og ser på mig i mørket. Endnu en døende der ikke vil slippe min hånd. Jeg bøjer mig ned og kysser den runkne kind. Så lader hun mig endelig gå.

I depotrummet finder jeg sprøjte, kanyler, spritservietter og staseslange. Jeg skælver igen. På personalettoiletet låser jeg mig inde og bliver siddende og lytter. Var det skridt jeg hørte ude på gangen? Nej, alt er stille. Desuden kan jeg ikke trække den længere.

Jeg åbner pakken med petidin. Ti skinnende ampuller ligger på rad og række. Med sitrende fingre fisker jeg to op, knækker halsen. Vakuummet bliver brudt med et blop. Jeg stiller ampullerne på kanten af vasken. Så lytter jeg igen. Denne gang er der ingen tvivl. Sandaler der klapper nærmere, tøver, forsvinder. Men nu kan jeg ikke stoppe. En faldende mand kan ikke fortryde.

Jeg fjerner emballagen fra resten, monterer sprøjte og kanyle og stikker den ned i den ene ampul, trækker stemplet tilbage med tommelfingerneglen og suger stoffet op i sprøjten, støvsuger bunden, indtil jeg er sikker på at jeg har fået det hele med. Selv den mindste nanodråbe jeg efterlod ville besøge mig bagefter. Jeg gentager proceduren med den anden ampul. Med pegefingern knipses jeg luftblærer væk og trykker langsomt på stemplet, indtil sprøjten er lufttom.

Med sprøjten mellem tænderne strammer jeg gummislangen om overarmen og pumper lidt med hånden for at få venen til at svulme. Jeg vrider en spritserviet åben og stryger den mod huden i albueleddet. Huden er ekstra følsom på dette sted, spritten kold. Venen er trådt frem af sine gemmer, ikke helt så monumental som den engang var, men stadig anvendelig. Jeg banker gentagne gange på den med pege- og langfinger, pensler igen med servietten.

Klar.

Så retter jeg kanylen mod venen og udsætter den for et forsigtigt tryk. Huden ledrer elastisk under nålen, men vil ikke give efter. Jeg trykker hårdere. Venen rul-

ler frem og tilbage. Jeg sidder bøjet over mig selv, i siddende fosterstilling. Huden nægter at gennembrydes.

Hvordan kom jeg egentlig hertil? tænker jeg.

Første klip: En femårig, norsk dreng der grinende drejer slibestenen for sin bedstefar.

Andet klip: En desperat junkie med modvillige vener på et toilet i Nuuk.

Jeg har ikke hørt skridtene. Men denne skarpe banken på døren kan jeg ikke undgå at høre. Og stemmen kræver et svar.

Kim!

Jeg farer sammen og punkterer venen.